

Vestlandsmøtet 2003:

Med noe for enhver smak

Det er ikke mange overraskelser i forbindelse med Vestlandsmøtet. Når hjulene først er satt i gang, med kurs, foredrag, utstilling og fest, så ruller arrangementet stort sett knirkefritt av gårde. Så også i år, og møtet fant som vanlig sted i Hotell Norges ærverdige lokaler den 9. –10. januar. Likevel – det var noen som skvatt i stolen da formannen, Sturle Tvedt, ønsket velkommen med nærmest å foreslå å nedlegge Den offentlige tannhelsetjenesten.

– Hordaland fylkeskommune ligger på sotteseng, og Den offentlige tannhelsetjenesten oppfyller ikke lenger sine forpliktelser, sa han. – Da må man spørre om den fortsatt har noen eksistensberettigelse. Det er ikke samfunnsmessig forsvarlig å opprettholde en offentlig tjeneste som er en parodi, mente han, og understreket at det nå kreves tilførsel av midler, ikke innsparringstiltak. Tvedt tok også opp fakultetets

vanskelige situasjon etter avgjørelsen om utdanning i Tromsø, og uttrykte særlig bekymring over at rekrutteringen til de vitenskapelige stillingene er dårlig – 25 prosent av dem som er ansatt innenfor de odontologiske spesialitetene går av for aldersgrensen i løpet av fire år, sa han.

Avslutningsvis omtalte Tvedt den saken som opptok svært mange av de privatpraktiserende medlemmene i forsamlingen, nemlig spørsmålet om merverdiavgift på tannlegetjenester. – Denne saken blir en prøvestein for den nye strukturen i foreningen, mente han.

Ingen ønsker full privatisering

Presidenten i NTF, Carl Christian Blich, beroliget dem som måtte være bekymret etter Tvedts innledning. – Foreningens og mitt syn på Den offentlige tannhelsetjenesten er at mange av de oppgavene som denne tjenesten er satt til å løse, både kan og skal løses av det offentlige. Priva-

tisering i fullt monn av alle disse oppgavene tror jeg ingen ønsker seg. Men skal dette fungere, må forholdene legges til rette. Og oppgavene kan kanskje fordeles på en annen måte. Når vi har tatt til orde for at offentlig ansatte også kan behandle andre grupper enn de prioriterte, så er det ikke for at fylkene skal tjene penger på det – det er fordi de offentlige tannlegene skal få en mer variert arbeidsdag som ikke sliter dem ut, med grupper som de private ikke vil ha. I NTF vil vi nå blant annet orientere oss om hvilke områder vi må følge opp for å kunne gjøre de riktige trekkene videre, blant annet når det gjelder fylkeskommunenes tannhelsebudsjetter og tannlegenes lønnsforhandlinger.

Tannpleierne viktige samarbeidspartnere

Blich slo også et slag for tannpleierne og den treårige utdanningen: – Tannpleierne skal være med i teamet og hjelpe oss i den utviklingen vi nå ser når det gjelder femåringene, og ikke minst i den utviklingen vi kommer til å få med de gamle. Forebygging er helt nødvendig, og like lite som de private kan overta de offentlige oppgavene, like lite kan tannlegene overta den oppgaven det er å redde tannsettet til syke eldre mennesker. Vi mener imidlertid at tannpleierne ikke skal utføre irreversibel behandling, understreket han.

Samarbeidsavtale og moms

Presidenten orienterte også kort om den nye avtalen for samarbeid mellom tannleger som foreningen har utarbeidet, og han anmodet alle om å følge den og ikke prøve å tilpasse den til eget behov.

Det store spørsmålet om merverdiavgift på pasientportefølje kunne han ikke gi svar på der og da, det temaet skulle imidlertid diskuteres i andre fora på samme møte.

Litt av hvert

Det faglige programmet var ellers variert og dekket så vel de rent praktisk tekniske sider av tannlegevirksomheten som de

FOTO: ERLING BERG

Presidenten, Carl Christian Blich, som regnet dette Vestlandsmøtet som det siste i sin «regjerings-tid», takket BTF for den gode mottagelsen han hadde fått som president i foreningen, og kviterte med å følge opp agent 007-temaet for banketten med å spille en nydelig melodi fra en av James Bond-filmene.

mer sosiale og kommunikasjonsmessige. Både svenske og danske forelesere var, tradisjonen tro, godt representert, blant andre av tannlege Jan Thomsen fra København som viste finurlige løsninger med fiberforsterket kompositt. Mange fikk nok nyttige tips, og produsenten fikk utvilsomt omfattende, gratis og god reklame.

Protetikken var også godt representert. Overtannlege Annika Torbjørner fra Göteborg viste eksempler og gav gode råd ved komplikasjoner ved fast protetik, og Roy Samuelsen, protetiker fra praksis i Oslo og kjent foreleser i ulike kursammenhenger, demonstrerte arbeidsgang og ferdige løsninger for ulike aktuelle og raffinerte løsninger.

Det er aldri for sent

Kjeveortopedien ble dekket av professorene Lisen Espeland og Bjørn Zachrisson, begge fra Oslo. Espeland har i sin forskning blant annet sett på hvordan pasientene vurderer egne tannsett og om de er fornøyd med den behandlingen de har fått, og konkluderte med at den kjeveortopediske behandlingen som tilbys fungerer svært bra for de aller fleste.

Zachrisson, som rapporterte og viste resultatene av kjeveortopedisk behandling på 36 pasienter mellom 60 og 90 år, kunne fortelle at behandlingen i de fleste tilfellene gikk like raskt på gamle som på barn, men at det hos noen av pasientene var nødvendig å beregne litt lenger tid. Og årsaken til at pasientene fikk behandling, varierte fra ønske om penere tannstilling til behov for regulering for eksempel i forbindelse med protetik etter periodontittbehandling. Den eldste og særdeles fornøyde pasienten var 84 år.

Humor, stress og helse

Professor Sven Svebak fra Trondheim testet arrangørens nerver og stress ved ikke å ankomme før i samme øyeblikk forelesningen om humor – og stress – skulle starte. Han snakket om verdier og den effekt de gode sosiale relasjoner har på stress og depresjoner, og holdt forsamlingen i ånde

uten hjelp av de mer raffinerte tekniske hjelpemidler som de fleste andre foredragsholderne benyttet seg av.

– Det gode liv kommer av samværet med folk, ikke av materiell velstand, oppsummerte han, etter å ha vist resultater av egen forskning med humor relatert til sykdom og dødelighet.

Direktør Poul-Erik Almsøe fra København hadde dagen før hatt et beslektet budskap da han snakket om følelsesmessig intelligens. Hans oppfordring var «Tag hjertet med på arbeidet».

Humor og mindre stress kunne kanskje forebygget problemene til enkelte av de pasientene professor Maria Nilner fra Malmø foreleste om. På bakgrunn av mange års forskning og arbeid med pasienter med kjeveleddsproblemer (TMD) gav hun en innføring i hva allmennpraktikeren kan gjøre for denne pasientgruppen.

Hvilke hull skal regjeringen fylle?

Dette var oppgitt emne for statssekretær Kristin Ravnanger fra Helsedepartementet. Temaene hun definerte inn i «hull» eller «utfordringer», var utdanning av tannleger og tannpleiere, rekruttering av tannleger fra ikke-EØS-land, omtale av arbeidsgruppen som skal se på geografisk fordeling av tannhelsepersonell og fordeling av oppgaver mellom personellgrupper og trygdens refusjon av utgifter til tannbehandling og egenandel tak 2.

Det var ingen sensasjoner i budskapet fra Helsedepartementet: – Regjeringen ser behovet for å øke utdanningskapasiteten og har i denne omgangen prioritert å etablere utdanning i Tromsø, og så vil vi komme tilbake til behovet for å øke utdanningskapasiteten både i Oslo og i Bergen, sa hun. Ravnanger understreket videre at det ikke er regjeringens politikk å nedlegge utdanninger. Selv om det ikke var satt av midler til nytt klinikkbygg i Bergen på årets budsjett, så mente hun at bygget nok stod på Utdannings- og forskningsdepartementets liste. Når det gjelder kompetansesentre, er Nord-Norge, Midt-Norge og Helseregion Sør foreløpig prioritert. Og

årets bevilgninger til spesialistutdanningen vil trolig øke fra 7–10 millioner. Regjeringen ønsker også, i løpet av året, å starte et lisensprogram i Oslo med 1–12 kvalifiseringsplasser for tannleger fra land utenfor EØS.

Gudrun Sangnes